

ערפאת: הפגישה המכרעת לא התקיימה מעולם

שזם יחידה של כוחות פת"ח בעולם כולו. מחוץ לבקאע, לא הצטרפה למרד. אף לא אחד מנציגי פת"ח בעולם לא הצטרף למרד.

(כשטילפן אכרמוסה עצמו דרמשק לאחר הנציגים בכירה מערבית, שהיה ירדו האישי, ביקש הלה מאשתו לגשת לטלפון ולהודיע לו שהוא רואה בעצם הנסיון להתקשר עימו חוצפה.) אף קיבוץ פלסטיני אחד בעולם לא הצטרף למרד.

בגדה המערבית וברצועת עזה לא הושמע אף קול אחד בזכות המרד.

(המפתי של ירושלים פסק פומבית שכל מי שיהרוג את אסד יקנה לו מקום בעולם הבא.)

מה קרה? כמה טעו המורדים?

תחילה הציגו שורה של רישות, שנראו לרבים: רפורמה פנימית, חזרה לתוכניות מהפכניות, קידום למפקדים שהצטיינו במלחמה וסילוק מפקדים כושלים. דרישות כאלה צצות מדי פעם בכל אירגון לוחם, והן תמיד פופולריות.

פלסטינים רבים סברו שיש לדון ברדישות אלה באורח דמוקרטי במסודות התנועה (פת"ח). אך חיש מהר התברר שאין אלה תביעות תמימות, ושמהחריהן התבאה מזימה לשבור את האירגון ולהפכו לסוכנות של מדינה זרה — סוריה.

פלסטינים ירו והרגו פלסטינים. הצבא הסורי ויחידות לוביות המוצבות בלבנון פתחו במלחמה של ממש בכוחות פת"ח — בדיוק כמו שעשה אריאל שרון שנה לפני כן.

המורדים של פת"ח סיפקו אמתלה לסורים להפגין את כוחות אש"ף, לתקוף ולהרוג. כשה מטרה הברורה היא להדיח את יאסר ערפאת, שהפך סמל הקיום הפלסטיני. (המשך בעמוד 8)

כעל גיבור פלסטיני ועולמי והבטיח לו את תמיכתו.

ערפאת היה מופתע ומרוצה. בסוף הפגישה אמר: "רדושה פגישה בין ההנהגה הסורית ובין הנהגת פת"ח. ליישוב כל הבעיות."

זה היה ביום ג' בשבוע. ביום ד', למחרת, שיגר ערפאת דרמשק שדרים בהולים לחבריו בהנהגת פת"ח — אברג'יהאר, אבראיאר, אברמאון והאחרים — וביקש מהם לבוא מייד. האווירה היא כליכך טובה, הודיע להם, "שכראי לבוא ולסדר את כל העניינים".

הפגישה עם אסד נקבעה ליום ה'. אולם היא לא התקיימה מעולם.

אסד הודיע לערפאת ששרהחוז האמריקאי, ג'ורג' שולץ, עומד לבוא לדרמשק בסוף השבוע, ושעליו להתכונן לכך.

היה זה תירוץ מגוחך. היה די והותר זמן לפגישה.

מה קרה באמת? כשנודע לאברצאלח על הפגישה המיד תוכננה, הוא הודיע לו: אם היא תתקיים, אנחנו מחוסלים. זרחי הסרה של ההסכם בינינו!"

אסד השיב לו: בסדר. הפגישה לא תתקיים, ואני אראג לכך שהכל יידעו שאינה מתקיימת. כעבור שלושה ימים פרץ המרד."

כישלון זוחל

מרד נכשל לחלוטין. זוהי עובדה פשוטה. לא זה בילכר ש-75% של לוחמי פת"ח לא הצטרפו לקומץ המורדים, אלא שגם לא 5%.

מיספר אנשי פת"ח בלבנון שהצטרפו למרד הוא בין 140 (מאה וארבעים) ל-160 — מתוך כוח של כ-12 אלף לוחמי פת"ח בלבנון.

גם את צבאו. התקפה זו נכשלה. אמנם השמיד חיל-האוויר את המטוסים והטילים הסוריים בלבנון, אך הוא נזהר מלתקוף את הטילים העיקריים, שהיו ממוקמים ממזרח לגבול סוריה ללבנון; ואילו על הקרקע הנחיל הצבא הסורי לצה"ל כישלון מכאיב ויקר בסולטאןיעקוב.

גם בגיורה המערבית לא עלתה תוכניתו של אסד יפה. צה"ל עוכב בהתקדמותו לאורך החוף עליידי ההתנגדות העיקשת של כוחות-אש"ף בצידון (העולם הזה 2392, הפסק של צידון) והגיע לביירות כאיחור של שבוע. כוחות אש"ף, שהיו מוכנים להתקפה ביגלל הלשנה של בשרי אל-גמיל (ראה תשקיף), התגוננו במשך 79 ימים, ולא נוצחו.

כשהתסנו מביירות עליי הפכמ, הדי תקבל הדבר בקרב הפלסטינים בניצחון כביר. יוקרתו האישית של ערפאת הרקיעה שחקים. הוא הפך גיבור לאומי ומנהיג בלתי-מוערער. שרון ואסד הדי שינו את ההיסך ממה שרצו.

עוד לפני כן, בעיר הנצורה, כשהוא משוחרר מן הלחץ הסורי, פיתח ערפאת מדיניות עצמאית. הוא קיבל בגלוי עיתונאים ישראליים שחצו את הקווים, השמיע באוזני אנשי-קונגרס אמריקאיים הצהרה מהפכנית על נכונותו לקבל את כל החלטות האו"ם (ובמילא להכיר בישראל), בדרך את נחום גולדמן וחבריו שדיברו כיהודים על הכרה הדדית בין ישראל ואש"ף, והמשיך בדרך זו אחרי הפינוי, כשהתמקם בתוניס.

אסד רתח מועם. הוא לא העז לפעול מיד. ערפאת היה פופולרי מדי, והכל זכרו שהסורים נטשו את אש"ף בשדההקרב. הוא לא רצה להיראות בגלוי כשותפה של ישראל במערכה נגד הפלסטינים.

אך הוא הבין בשקט ובשיטתיות את המובצע המכריע, שנועד לחסל את ערפאת אחת ולתמיד. הוא היה סבלני.

75% מלוחמי פת"ח

אברצאלח וחבריו הבלתי-מתחכמים לא היו שותפים לסבלנות זו. הם רצו לפעול מייד.

הקש ששבר את גב הגמל היה, כנראה, המיפגש הפומבי בין ערפאת ובין מישלחת המועצה הישראלית למען שלום ישראלי-פלסטיני. היה זה אקט פוליטי מהדהד, ניצחון של עיצאם סרטאווי השנאו, וסטירת-לחי מצלצלת לאברצאלח ולרומיו.

כעבור שלושה שבועות היה אמור להערך באלג'יר מושב המועצה הלאומית הפלסטינית. אברצאלח החליט להחרים את המושב. עצה. הוא תבע שאסד יורה לסוכנו, נציגי אל-עציקה, להחרים גם הם את המושב, ושמועמר קדאפי יתן הזרחה דומה לסוכן שלו, אחמד ג'בריל.

אולם אסד רחה את הבקשה. הוא חשש שאם נציגי כל האירגונים יבואו לאלג'יר, ורק אל-עציקה תערך, הוא יואשם בכך שהוא נועץ סכין בגב אש"ף, המישה חורשים בילכר אחרי ביירות. הוא החליט להמתין.

עצם כינוס מושב המועצה, בהשתתפות כל האירגונים והפלגים, היה ניצחון גדול לערפאת, והוא היה חשוב לו יותר מכל הריבורים וההחלטות. על כן תבע סרטאווי להימנע מדיבור, שמא יגרם למרידה של המיעוט הקיצוני. הוא יצא המועצה כמנצח, חרף ההחלטות המעורפלות.

אחרי ועידת-אלג'יר קיים אסד דרמשק התייעצות חשאית עם אברצאלח. זה הביא עימו את שני המפקדים, אברמוסה ואברחאל, והציג אותם לפני אסד: "אלה הם שני המפקדים שהנחילו לצבא שלך את הכישלונות ב-1976". אסד הושיט להם יד וכבש את ליבם.

היתה זאת התייעצות המכרעת. אסד אמר לבעלי-שיחו: "אם נתחיל, לא נוכל להפסיק. נצטרך ללכת עד הסוף. לכן בדאי לשקול את העניין מראש — והיטב".

אברצאלח לא היסס. אנחנו בטוחים בתמיכת 75% של הלוחמים בפת"ח, הבטיח בוודאות. נציר גי אש"ף ב-13 מדינות מובטחים לנו".

מכיוון שכל נציג אש"ף שולט באירגונים הפלסטיניים בארץ שהוא מוצב בה (כשם שהשגריר הישראלי שולט בה בכל האירגונים היהודיים) היתה זאת הבטחה מרשימה.

נראה שאסד הזהיר שובע. הוא החי ליט להבות, אך הוא הבין את המלכודת בקפדנות.

קנזיה בנסח הרייטאנס

כל התנהל כקנזיה איטלקית בימי הרייטאנס. אסד החליט להרדים את ערפאת.

הוא הזמין את ערפאת ואת הוועדה-הפועל של אש"ף לפגישה רשמית בדרמשק. שם הליל את ערפאת בפניו בצורה כימעת מביכה, הכריז עליו

אחמד שוקיירי, היה כלי-שרת בירי גמאל עכר אל-נאצר.

אסד רצה להדיח את ערפאת, למנות במקומו אישיות שיהיה נאמן לו אישית ולהפוך את אש"ף כולו לזרוע של המדיניות הסורית.

בכך רצה להשיג כמה מטרות: ● לשכנע את ברית-המועצות וארצות-הברית שהעניין הפלסטיני הוא מעתה רכוש סורי, וכל מי שרוצה לקנות אותו יצטרך לשלם את המחיר בדרמשק.

● לאיים על המישטרים הערביים השמרניים בכוח-החתירה של אש"ף, כגורם מהפכני פוטנציאלי, ולגבות מהם דמי-חסות.

● לקדם את עניין סוריה רבתי, שפלסטין נועדה להיות חלק ממנה. בשבוע האחרון חזר הביטאון הרשמי של מיפלט-אסד בפעם הראשונה בגלוי לנושא זה, הוא הכריז כי פלסטין אינה מוסמך לדבר בשמה באופן עצמאי, אלא רק על פי הנחיות דמשק. בכך בוטאה, בפעם הראשונה מזה זמן רב, מגמה שהיתה חבויה בקושי — התביעה הסורית לסיפוח פלסטין לתחום-השליטה הסורי.

בכך הפכו כל הפלסטינים תומכי סוריה, ובכללם המורדים בפת"ח, לבר גדים בעניין הפלסטיני.

פקודה מדמשק: להרוג את ארמ

תחילה התקדם הכל לפי התוכנית. תאריאל שרון הכין את המלחמה שלו, קיבל לכך אור ירוק אמריקאי, וקבע את היום: ה-6 ביוני 1982.

ב-3 ביוני סיפק אסד לשרון את האמין תלה הדרושה. מיפקדת אברנידאל בדרמשק שיגרה הזרחה כהולה לסנף שלה בלונדון לבצע את ההתנקשות בחיי השגריר שלמה ארגוב. המעשה בוצע בחיפזון, בלי ההכנות הדרושות, מבלי להבטיח רכישת-סיגה. המבצעים החובכניים נלכדו מיד. כיניהם היה בראחו של אברנידאל עצמו.

אבל זה הספיק. המעשה של אויביו המושבעים של אש"ף סיפק לשרון את האמתלה לתקוף את אש"ף. הוא הנחית הפצצה איזמה על ביירות, בניגוד להסכם הפסקת-האש עם אש"ף. אש"ף הגיב בהפגזה, ואריאל שרון פלש ללבנון. המטרה הגלויה שלו היתה להשמיד את אש"ף — ובעיקר את הנהגתו המדינית — ולדחוף את השרידים לתוך סוריה.

אלא שבניגוד לצפייתו של אסד, תקף שרון

אלא שבניגוד לצפייתו של אסד, תקף שרון

אלא שבניגוד לצפייתו של אסד, תקף שרון

אסד: אני מבין אותך